

Indsættelse af skulderprotese efter brud

Du har pådraget dig et brud i skulderleddet ved overarmens ledkugle. Knoglen er i flere, forskudte stykker, og lægen har vurderet, at stykkerne ikke kan samles. Den bedste behandling er derfor, at den ødelagte ledkugle udskiftes med en kunstig ledkugle af metal - en såkaldt skulderprotese (skulderalloplastik).

Skulderleddet består af både en ledkugle og en ledskål. Da ledskålen ikke fejler noget, er det som regel kun den knuste ledkugle, der erstattes af en halvprotese (hemialloplastik).

Formålet med operationen er så vidt muligt at genskabe dit skulderled.

Det kan du forvente

Du skal ikke forvente, at du får en helt normal skulder igen. Et forventeligt resultat er en smertefri eller næsten smertefri skulder, der kan klare almindelige, daglige gøremål.

Vi vil dog gerne understrege, at der ikke er grænser for, hvad du må foretage dig. Du må foretage dig det, som du kan og har lyst til med din skulder, når først genoptræningsperioden er overstået.

Det kan være nødvendigt at udskifte en skulderprotese, hvis den går løs eller fungerer dårligt. Det er dog sjældent tilfældet, idet 95 % af alle skulderproteser fortsat sidder i leddet efter 10 år.

SÅDAN FOREGÅR OPERATIONEN

Bedøvelse

Under operationen er du fuldt bedøvet.

Inden du bliver bedøvet, bliver du koblet til et drop, som giver dig væske gennem et plastikrør i håndryggen. Lægen, der skal operere, taler først med dig om, hvad der skal foregå, og herefter bliver du bedøvet.

Inden eller under operationen vil narkoselægen som regel lægge et smertekateter. Det er en tynd slange, som konstant pumper lokalbedøvende medicin til nerverne i din skulder og arm. Det har god effekt på smerterne efter operationen.

Vi fjerner som regel smertekateteret dagen efter operationen.

Operation

Ved operationen laver lægen et snit på forsiden af skulderen eller den øverste del af overarmen. Den nye, kunstige ledkugle monteres på en stang (et stem), som fastgøres med knoglecement (en slags lim) i overarmsknoglen.

Bruddet i skulderleddet bliver som regel ledsaget af brud på knogler, som har sener, der er vigtige for skulderens funktion. Disse knoglestykker fæstnes ved operationen. Til sidst lukkes såret med metalclips, og du får plaster på.

Operationen varer 1-2 timer.

SÅDAN FORBEREDER DU DIG

Vask dig grundigt før operationen

Tag et bad om aftenen eller morgenen, og vask dig grundigt med vand og sæbe. Tag også renvasket tøj på. Vi anbefaler blødt og behageligt tøj.

Mød fastende til operationen

Du skal faste inden narkosen, så din mavesæk er helt tom. Det er vigtigt, da narkosen får dine muskler til at slappe af, så der opstår risiko for, at mad i mavesækken kan løbe tilbage gennem spiserøret og ned i lungerne. Du skal derfor følge disse retningslinjer:

- Du må ikke spise fra 6 timer inden operationen. Du må heller ikke drikke mælkeprodukter eller spise pastiller, bolsjer og tyggegummi.

- Du må gerne drikke klare væsker indtil 2 timer før operationen. Det kan være vand, saftvand eller te og kaffe uden mælk.
- For dit velbefindende før og efter narkosen anbefaler vi, at du drikker et stort glas saftvand 2 timer før operationen og derefter ingenting, til narkosen er overstået.

Der kan gælde særlige regler for dig, fx hvis du er diabetiker, ryger, overvægtig eller gravid. Narkoselægen gennemgår reglerne med dig inden operationen.

Fjern make-up og løse genstande

Af hensyn til hygiejne og sikkerhed under operationen, skal du forberede dig således:

- **Make-up.** Fjern al make-up og neglelak. Under operationen skal vi kunne iagttage din hudns naturlige farver.
- **Smykker.** Fjern løse dele såsom smykker, ur og ringe. Smykker er samlingssted for bakterier, der øger risikoen for infektion.
- **Daglige hjælpemidler.** Brilller, høreapparat og tandprotese tager vi af dig lige inden narkosen.
- **Kontaktlinser.** Linser må du gerne beholde i. Fortæl dog sygeplejersken, hvis du bruger linser.

EFTER OPERATIONEN

Du bliver observeret i et par timer

Efter operationen bliver du kørt til opvågningsstuen, hvor du bliver observeret i et par timer, indtil du er vågen efter bedøvelsen. Først herefter bliver du kørt tilbage på sengestuen.

Du får antibiotika

For at forebygge infektion får du antibiotika ved operationen og det første døgn efter operationen.

Du bliver udskrevet

Du kan forvente at blive udskrevet 1-2 dage efter operationen.

Hold armen i ro

Du skal holde din arm i ro i de første 6 uger efter operationen. I disse uger må du ikke bruge skulderen aktivt. For at give armen ro skal du have en armslynge på. Du skal tage armen ud af slyngen flere gange dagligt. Vi viser dig, hvordan du kan tage armen ud af slyngen, så du kan lave venepumpeøvelser med albue, håndled og fingre.

Lav genoptræning

En fysioterapeut vil instruere dig i øvelser, som du skal lave hjemme i de første 6 uger. Fysioterapeuten laver også en plan for den videre genoptræning, som skal foregå i din hjemkommune. Planen sendes til kommunen, som vil indkalde dig til træning efter cirka 6 uger.

Det er vigtigt, at du overholder planen for genoptræning efter operationen for at sikre heling af knoglerne.

En ergoterapeut vil vejlede dig i, hvordan du klarer almindelige, daglige gøremål. Ergoterapeuten vurderer også, om du har brug for hjælpemidler eller hjælp til de daglige gøremål.

Bor du alene, eller har du ikke pårørende, kan midlertidig hjemmehjælp være nødvendig. Vi sørger for, at du får hjemmehjælp, hvis du har behov for det.

NÅR DU KOMMER HJEM

Forvent hævelse og misfarvning

Du kan forvente misfarvning af skulder og overarm i den første tid. Det er ganske ufarligt og er et tegn på, at den blodansamling, som eventuelt er opstået under operationen, er ved at fordele sig. Misfarvningen vil langsomt forsvinde.

De første uger vil ofte være præget af hævelse og smerte. Søg læge, hvis hævelsen ikke forsvinder, hvis den tiltager, eller hvis den er ledsaget af feber og sivende væske. Din egen læge kan vurdere, om det er nødvendigt, at du bliver undersøgt på sygehuset.

Tag smertestillende medicin

Du kan lindre smerter med smertestillende medicin. Inden du tager hjem, får du udleveret en medicinliste og eventuelt en plan for, hvordan du skal trappe ud af

medicinen. Vi gennemgår medicinlisten og den eventuelle plan med dig.

Vi sender recepter på smertestillende medicin elektronisk, og du kan hente medicinen på et hvilket som helst apotek i Danmark.

Efter 2-3 uger vil de værste smerter være væk, og du vil begynde at mærke langsom fremgang.

Aftal at få fjernet operationsclips

Du skal selv kontakte din læge og bestille en tid til at få fjernet clips. De kan fjernes cirka 12-14 dage efter operationen.

Undgå karbad og svømmehal

For at mindske risikoen for infektion fraråder vi dig at tage karbad, gå i svømmehal og spabad, indtil såret er helet, og clipsene fjernet.

Du må gerne tage brusebad, da såret er dækket med et vandtæt plaster.

Skift plaster

Du skal skifte plaster hver 3.- 4. dag. Du skal også skifte plaster, hvis det har løsnet sig, eller hvis der siver væske igennem. Du får nye plastre med hjem.

For at undgå snavs og lignende i såret skal du vaske dine hænder grundigt, før du skifter plaster.

Så snart såret er tørt, er det ikke længere nødvendigt, at du bruger plaster.

Måske kan du ikke selv skifte plasteret, men behøver hjælp fra pårørende eller hjemmeplejen. Vi sørger for, at du får hjemmehjælp, hvis du har behov for det.

Sygemeld dig

Hvis du er i arbejde, bør du sygemeldes. Hvor længe du skal være sygemeldt afhænger af, hvor meget du skal bruge din skulder. Forvent, at du skal være sygemeldt i mindst 6 uger og i mindst 3 måneder, hvis du har et erhverv, som belaster skulderen. Hvis du har tungt fysisk arbejde, kan en længere sygemelding være nødvendig.

Kontakt os ved tegn på infektion

Kontakt os, hvis du oplever tegn på infektion såsom varme, hævelse, rødme og smerter omkring såret.

KONTROL

Efter operationen følger vi dig med kontroller. Du skal til kontrol første gang efter 6-8 uger.

Ved første kontrol får du taget et røntgenbillede, og bagefter taler du med en læge.

Du vil efter ca. 1 år modtage et spørgeskema fra Dansk Register for Skulder-alloplastik.

Spørgeskemaet bruges til at måle resultatet af operationen. Dansk Register for Skulder-alloplastik samler svarene for alle operationer i hele landet, og svarene bliver sammenlignet med henblik på at udvikle og forbedre behandlingen.

Ønsker du ikke at modtage skemaet, skal du give lægen besked. Ønsker du senere at trække dit samtykke tilbage, kan du altid rette henvendelse til Region Midtjylland v/Regionernes Kliniske KvalitetsudviklingsPrograms Videnscenter (RKKP's Videnscenter) på mail: rkkp@rkkp.dk.

KONTAKT OG MERE VIDEN

Denne pjece indeholder generel information, og kan ikke være dækkende i alle tilfælde.

Har du spørgsmål til operationen, er du velkommen til at kontakte os.

Vil du vide mere om indsættelse af skulderprotese, kan du eventuelt læse mere på patienthåndbogen.dk. Søg på: 'skulderprotese'.

Kontakt

**Ortopædkirurgisk Afdeling, Farsø
Sengeafsnit O4**
Tlf. 97 65 30 50